



Ю.А. БРИСКІН, А.В. ПЕРЕДЕРІЙ

### ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМ ПАРАЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

Львівський державний інститут фізичної культури,  
Львів, Україна

*Вступ.* Програма Паралімпійських ігор є одним з найважливіших компонентів паралімпійського спорту. Як показує аналіз, протягом усієї історії паралімпійського спорту програма Паралімпійських ігор розвивалася деякою мірою стихійно і під впливом різних факторів. Знання тенденцій розвитку паралімпійської програми може бути використано Національним комітетом спорту інвалідів України для формування стратегії розвитку паралімпійського спорту в країні.

*Методи дослідження:* аналіз спеціальної літератури і документальних джерел, періодичної преси і матеріалів міжнародної мережі "Інтернет", метод аналогій, ретроспективний і теоретичний аналізи, статистична обробка отриманих результатів.

*Результати дослідження та їх обговорення.* Досліджувались зміст паралімпійської програми за співвідношенням чоловічих та жіночих видів спорту, видів спорту різних класифікаційних груп, динаміка кількості видів спорту та спортивних дисциплін в окремі періоди. Детальний аналіз програм Паралімпійських ігор дає підстави виділити такі етапи їх розвитку, які відрізняються кількістю видів спорту, дисциплін та комплектів нагород, кількістю учасників, організаційною структурою та іншими ознаками: I етап — 1960—1972 рр., II етап — 1976—1988 рр., III етап — з 1992 р. — по теперішній час. Протягом I етапу програма формувалася дещо стихійно. З точки зору аналізу змісту паралімпійської програми найбільш яскравим є II етап, коли у зв'язку зі збільшенням нозологічних груп і, відповідно, видів спорту, непропорційно зросла кількість розіграних нагород. Піком по кількості розіграних комплектів нагород (958) став 1984 р. III етап характеризується відносною стабільністю змісту паралімпійської програми.

#### *Висновки.*

1. На відміну від лінійної позитивної динаміки кількості видів спорту і комплектів нагород в програмах Ігор Олімпіад, в програмах літніх Паралімпійських ігор спостерігається її хвилеподібний характер.

2. Спостерігається істотна диспропорція у видах змагань, що відносяться до різних груп видів спорту, але ця диспропорція є стабільною, з незначними відхиленнями в різних періодах, протягом усього часу існування Паралімпійських ігор.

3. Співвідношення між чоловічими і жіночими видами програми залишається практично без змін, незалежно від кількості розіграних комплектів нагород.

4. Найбільша кількість комплектів нагород розігрується в легкій атлетичі й плаванні, що пов'язано із доступністю цих видів спорту для учасників усіх нозологій.

5. Основними факторами формування програм Паралімпійських ігор є діяльність Міжнародних спортивних федерацій для неповносправних; участь спортсменів різних нозологій та особливості їх класифікації; популярність, видовищність та поширеність видів спорту [1—3].

1. Брискін Ю.А., Передерій А.В., Строкатов В.В. Паралімпійський спорт: навчальний посібник. — Львів: Арал, 2001. — 142 с.
2. Матвеев С. Солт-Лейк Сити // Наука в олимпийском спорте. — 2002. — № 2. — С. 17—23.
3. <http://www.paralympic.org> (27.01.03).